

Respublikinė mokslinė konferencija „Mokinio sėkmė: galimybės ir iššūkiai“,
VDU, KPPT, 2019 m. gruodžio 3 d.

Ar gabumai yra vaiko raktas į sėkmę?

dr. Jurga Misiūnienė, VDU Psichologijos katedra

GABUMAI

Apie ką mes kalbame?

Dilema: kas yra GABUS?

https://s2.wp.com/wp-content/themes/vip/newscorpau-nlm-kidspot/assets/dist/images/search_icon_parenting_white_background.png

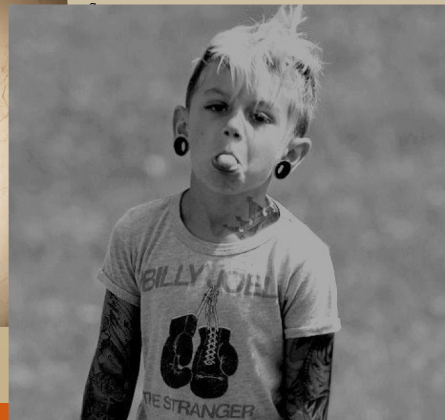
<https://baomoi-photo-2-td.zadn.vn/15/05/07/203/16555057/1.jp>

<http://www.ninjamommers.com/wp-content/uploads/2016/04/Happy-Children-1024x636.jpg>

<http://emmasvener.net/wp-content/uploads/2016/05/Raising-Happy-Confident-Kids.jpg>

http://24.media.tumblr.com/tumblr_m91k8kH5wq1ryrjzo1_500.jpg

https://www.educonsa.com/images/giftedkids1_ssk.jpg

Kai kurios gabių vaikų savybės (NAGC, 2007)

Neįprastai budrūs (net kūdikystėje);

Labai smalsūs;

Turi stiprią vaizduotę (iki mokyklos, gali turėti įsivaizduojamą draugą).

Dažnai savarankiškai išmoksta skaityti ir rašyti dar iki mokyklos;

Puikiai įsimena;

Aštriai ir neįprastai juokauja;

Esminius įgūdžius išmoksta greitai, be didelio treniravimosi;

Ilgam susikaupia ir išlaiko dėmesio koncentraciją;

Puikiai supranta žodžių niuansus, metaforas ir abstrakčias idėjas;

Anksti įgyja teisingumo jausmą, tampa idealistais;

Giliai, intensyviai jaučia ir reaguoja;

Greitai mokosi ir susieja faktus; „Paskęsta“ savo mintyse (svajotojai);

Mėgaujasi problemų sprendimu (ypač mėgsta skaičius ir dėliones);

Ir kitos...

Mėgsta eksperimentuoti ir išbandyti naujus elgesio būdus;

Turi neįprastai didelį žodyną ir kalba sudėtingais pagal amžių sakiniais;

Gabaus vaiko samprata Lietuvoje

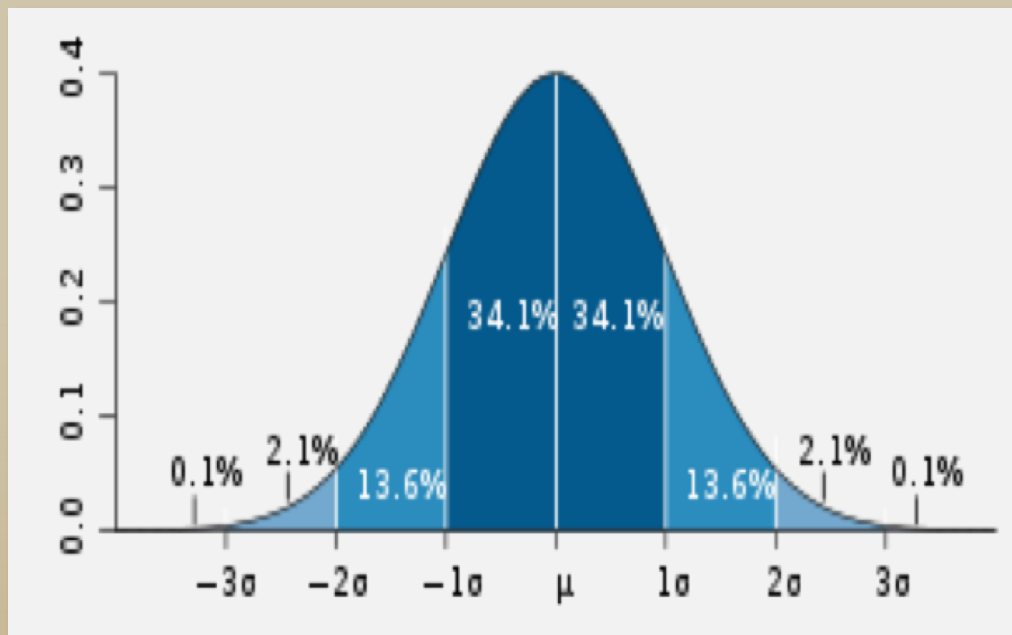
-**Gabūs vaikai** – tai vaikai, galintys efektyviai **įgyti** žinių ir mokėjimų; juos **pritaikyti** naujoms problemoms spręsti; sparčiai **mokytis** iš patirties.

-Jų **intelektinių gebėjimų lygis yra labai aukštas** (<.....>). Turėdami šiuos intelektualius gebėjimus gabūs vaikai **lenkia arba pajėgūs pralenkti** panašios patirties ir aplinkos bendraamžius savo vienos ar kelių mokslo sričių akademiniais pasiekimais.

-Šiems vaikams būdingas **aukštas kūrybiškumo lygis**.

-**Talentingi vaikai** – tai vaikai, turintys ypatingų gebėjimų, kurie pasireiškia vienos ar kelių meno, mokslo ar sporto sričių pasiekimais.

Pagal
Gabių ir talentingų vaikų ugdymo programą, 2009

Pasiskirstymo pagal gebėjimų lygį kreivė

Dilema: **ar visi vaikai** **gabūs?**

Visi vaikai turi gebėjimus, bet gabūs tik tie, kurie lenkia savo bendraamžius pagal gebėjimus.

SĒKMĒ

Apie kā mes kalbame?

Dilema: kas yra sėkmė?

https://www.biography.com/image/t_share/MT5NTU2MzE2MTkzNzE5ODE5/marie-curie-9263538-1-402.jpg

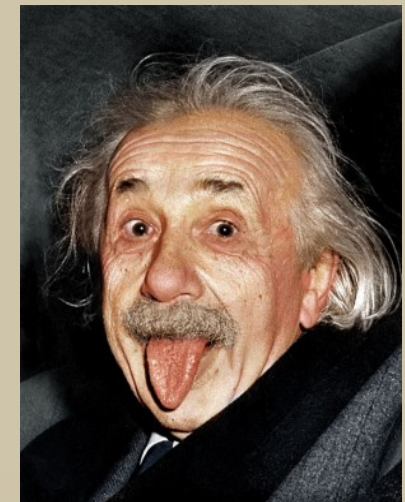
https://g2.dcdn.lt/images/pix/file369542_dalailama.jpg

nathanas leopoldas By Bundesarchiv, Bild 102-0 0652 / CC-BY-SA 3.0, CC BY-SA 3.0 de, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=50668358>

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/6e/Sharon_Stone_Cannes_2013_2.jpg

<http://kaunoziuos.lt/wp-content/uploads/2015/01/Albert-Einstein-300x383.jpg>

<http://t1.tribune.com.pk/wp-content/uploads/2013/08/596977-image-1377788409-306-640x480.JPG>

http://lsveikata.lt/upload/articles_images/6752/def/urte-neniskyte.jpg

<http://tiesa.com/thumb01/images/news/uploadUWcy0m.jpg>

Sėkmė = vidinė harmonija ir santykiai su artimais?
Sėkmė = aukšti pasiekimai ir žinomumas?

Iššūkis vidinei harmonijai: raidos asinchroniškumas

Vaiko raidą sudaro kelios sritys:

- Fizinė branda;
- Protinė branda;
- Socialinė branda;
- Emocinė branda.

Gabaus vaiko vystymasis skirtingose srityse gali stipriai skirtis:

- Protinė branda dažniausiai lenkia kitas sritis.
- Pvz., 7 m. vaiko atveju galima situacija:

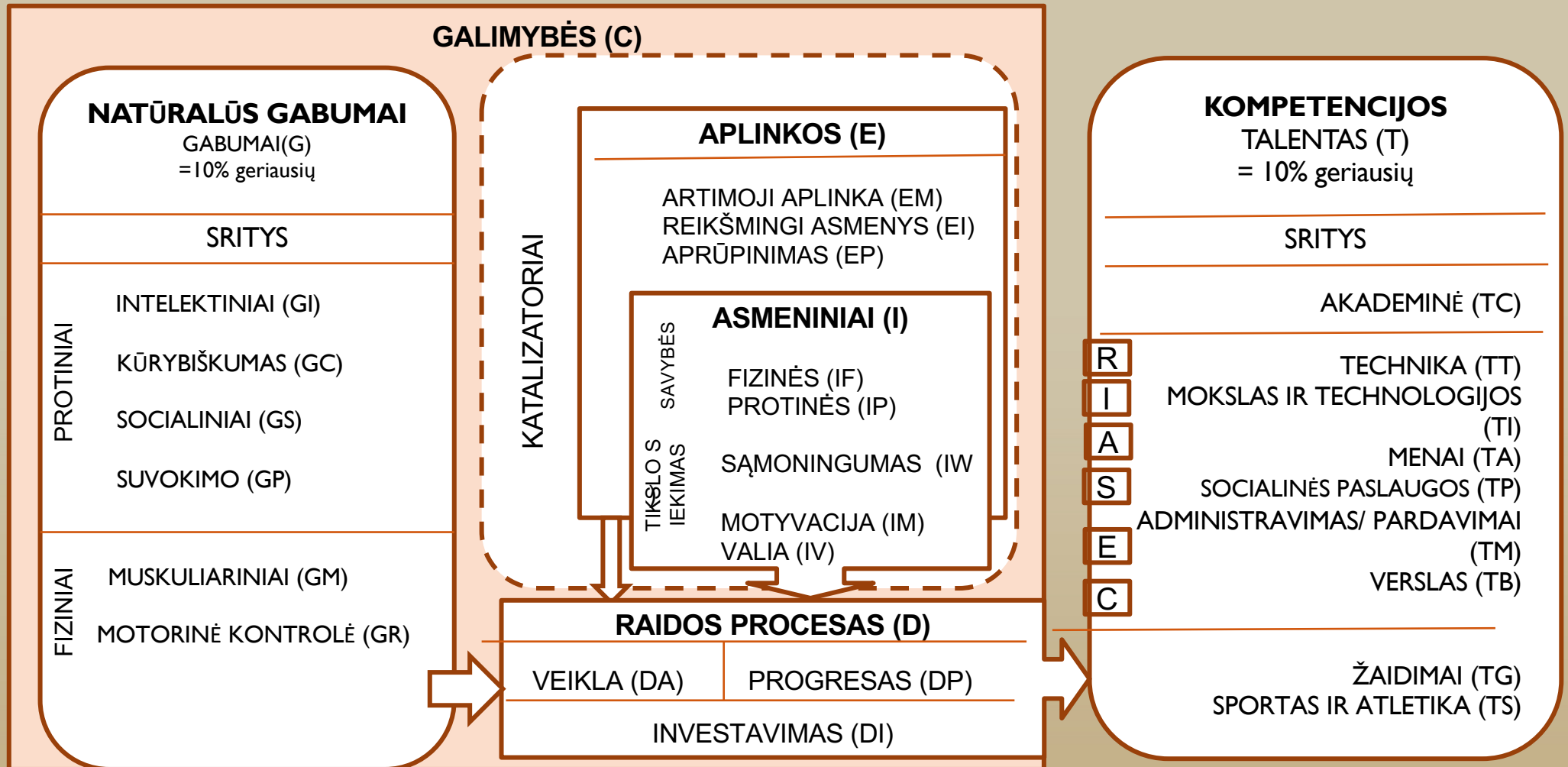

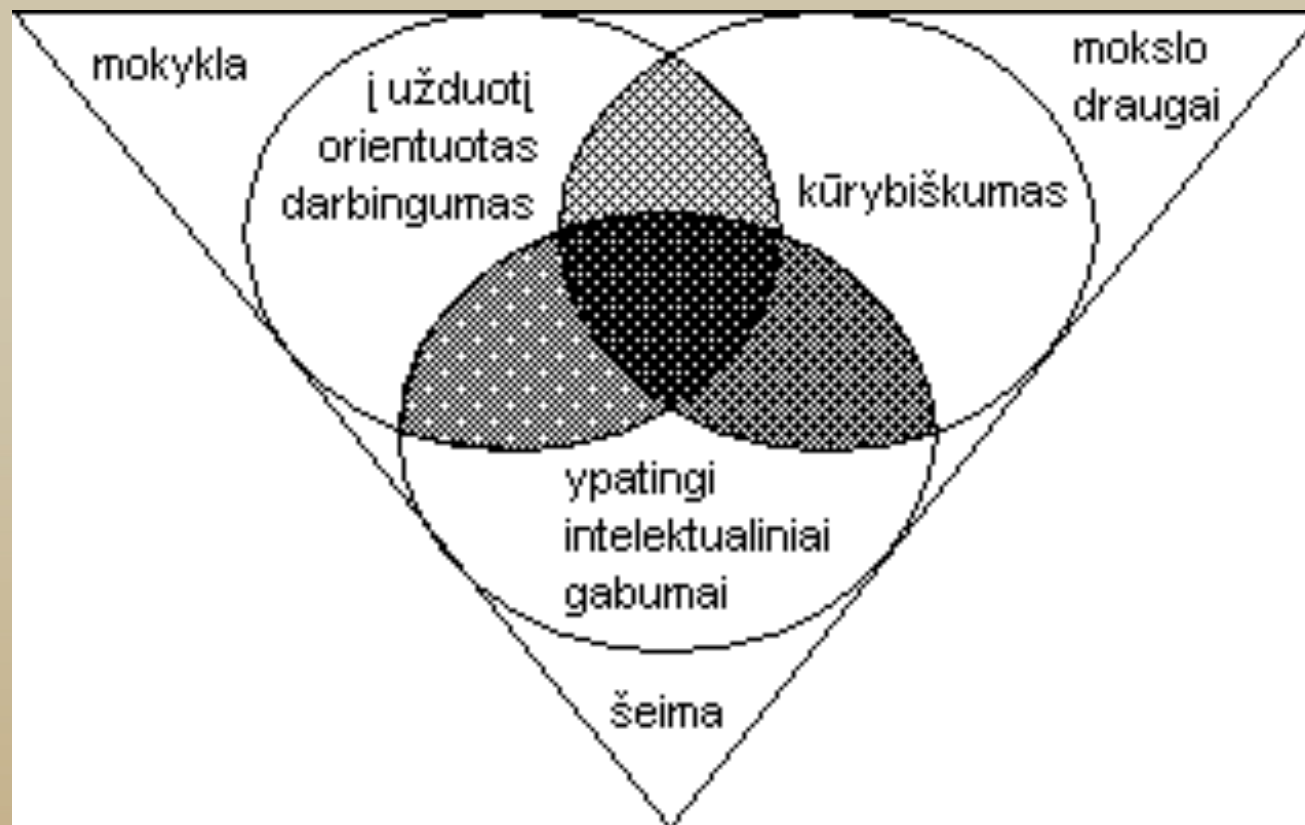
AR RAKTAS?

Kaip gabumai susiję su
sėkme?

Diferencijuotas gabumų-talentingumo modelis (DMGT 2.0, Gagne)

Trijų žiedų modelis (Renzulli, 1978; Monks, 1992)

Žinutė į namus

1

Gabus vaikas –

vienoje ar keliose veiklos srityse turi didesnę potencialą ir/ar pasiekimus nei bendraamžiai.

2

Sėkmė –

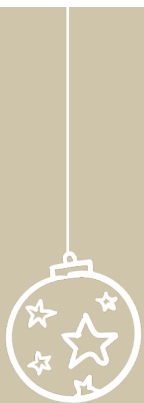
subjektyviai suvokiamas jausmas, nebūtinai siejamas su pasiekimais konkrečioje veiklos srityje.

3

Gabumai yra tik raktas į sėkmę –

kad potencialas virstų pasiekimais ir suteiktų sėkmės jausmą, reikalingas visapusiškas vaiko ugdymas.

Ramaus švenčių laukimo

jurga.misiuniene@vdu.lt